

Učebné osnovy vyučovacích predmetov pre 1. ročník

OBSAH:

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia.....	2
Slovenský jazyk a literatúra 1. ročník	2
Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť.....	7
Prvouka 1. ročník.....	7
Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty	9
Etická výchova 1. ročník	9
Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami.....	13
Matematika 1. ročník.....	13
Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra	17
Výtvarná výchova 1. ročník	17
Hudobná výchova 1. ročník.....	24
Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb.....	29
Telesná a športová výchova 1. ročník.....	29

Slovenský jazyk a literatúra 1. ročník

Počet hodín týždenne: 10 hod.

1. CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Základnou funkciou vyučovania slovenského jazyka v 1. ročníku základnej školy je naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíjať vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti a to na úrovni ústnej i písomnej.

Predmet slovenský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože spája jazykovú, slohovú zložku, písanie, literárnu zložku a čítanie. Do literárnej výchovy ako integrujúci prvok možno zahrnúť tzv. tvorivé písanie. Považujeme ho i za prostriedok preniknúť do významovej a estetickéj hĺbky literárneho diela.

Jazyk slovenský v 1. ročníku základnej školy má prioritné a špecifické postavenie. Schopnosť čítať a písať je jedna zo základných životných kompetencií, ktorých základ žiaci získavajú práve v 1. ročníku ZŠ. Žiak si z predškolského obdobia prináša so sebou určité jazykové zručnosti a návyky, ktoré má následne rozvíjať z viacerých aspektov. K hlavným aspektom patrí rozvoj slovnej zásoby, získanie základov pravopisu a znalostí z oblasti literatúry, ktoré by mal zvládať na elementárnej úrovni. V rámci zložky čítanie a literárna výchova by sa mal dôraz klásť na čítanie s porozumením. Nezanedbateľnou je i emocionálna stránka jazykovej výchovy – vytváranie kladného vzťahu k čítaniu a knihám, a prostredníctvom nich k materinskému jazyku, ako nositeľovi národných tradícií a formovania národného povedomia žiaka. Písanie je základným nástrojom gramotnosti a zároveň slúži aj ako prostriedok dorozumievací a komunikačný. Na hodinách písania sa žiaci učia písať predpísané tvary písmen a číslíc (latinka) s ohľadom na dodržiavanie hygienických a estetických zásad. V oblasti slohu sa učia žiaci vyjadrovať v krátkych ústnych prejavoch, odpovedajú na otázky, vedú sformulovať prosbu a poďakovanie, vedú sa ospravedlniť, poplať, blahoželať blízkym osobám, formulovať krátku správu.

2. CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

ZMENY V PREDMETE SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

V prvom ročníku systematicky podporujeme rozvoj všetkých komunikačných zručností. Sústreďujeme sa predovšetkým na:

Rozprávanie: žiaci si rozširujú aktívnu slovnú zásobu, primerane používajú komunikačné konvencie. Zdokonaľujú svoj ústny prejav rozprávaním krátkych príbehov. Okrem obsahovej stránky ústnych prejavov vyžadujeme od nich aj správnu výslovnosť.

Počúvanie: žiaci si uvedomujú, že počúvanie je neoddeliteľnou súčasťou vzájomnej komunikácie. Počúvajú svojho komunikačného partnera (žiaka, učiteľa, inú osobu) a získané informácie využívajú v následnej komunikácii.

Čítanie: zručnosť čítať žiaci nadobúdajú postupne. Základnou požiadavkou je dosiahnutie určitej úrovne kvality techniky čítania. Postupne na základe individuálnych schopností žiakov vyžadujeme aj čítanie s porozumením.

Písanie: základnou požiadavkou získania primeranej zručnosti písania žiakov je zapamätať si všetky tvary tlačenej aj písanej písmen, odpísať a prepísať text.

Obsah učiva v 1. ročníku členíme do troch období: *prípravné, šlabikárové a čítankové*.

Zmeny:

Písanie – prípravné obdobie

- písať tvary veľkých tlačených písmen

Rozprávanie – šlabikárové obdobie

- vyžiadať si od učiteľa, spolužiaka informáciu potrebnú k riešeniu úlohy,
- súvislo rozprávať o nejakej udalosti,
- dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa, spolužiaka,
- formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu

Počúvanie – šlabikárové obdobie

- uvedomelo počúvať rozprávanie učiteľa alebo spolužiaka,
- porozumieť, čo učiteľ alebo spolužiak hovorí

Čítanie – čítankové obdobie

- odlíšiť poéziu od prozaického textu,
- odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v texte, básni alebo v hádanke,
- prečítať s porozumením prozaický text,
- porozprávať dej prečítaného príbehu (rozprávky),
- určiť nadpis a autora textu,
- odlíšiť reč postáv v dramatizovanom texte,
- prečítať text danej postavy v dramatickom diele,
- používať pri dramatizácii textu neverbálne prvky komunikácie,
- určiť postavy v dramatickom texte,
- primeraným spôsobom opísať ich vlastnosti,
- identifikovať ilustráciu v texte,
- poznať funkciu ilustrácie,
- prostredníctvom ilustrácie dopĺňať text,
- priradiť vhodnú ilustráciu k textu,
- priradiť k ilustrácii vhodnú časť textu,

Písanie – čítankové obdobie

- samostatne zapísať vlastnú myšlienku v rozsahu jednej vety,
- vie napísať správne svoje rodné meno aj priezvisko

Rozprávanie – čítankové obdobie

- poznať základné pravidlá slušného správania a aplikovať ich v reálnom živote
- pozdraviť, osloviť dospelých aj spolužiakov,
- zviať, rozlúčiť sa, poprosiť, poďakovať, zaželať niekomu niečo,
- ospravedlniť, vyjadriť súhlas, nesúhlas,
- zablahoželať, privítať niekoho, rozlúčiť sa, poprosiť,
- požiadať niekoho o niečo

Počúvanie – čítankové obdobie

- uvedomelo počúvať rozprávanie učiteľa alebo spolužiaka,
- rozumieť tomu, čo učiteľ alebo spolužiak hovorí.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka v 1. ročníku ZŠ je predovšetkým:

- osvojiť si základy písanej reči (čítania a písania)
- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a štylistickej

- osvojiť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme
- prehlbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej)

Témy na rozvíjanie kompetencií:

Kompetencie - spôsobilosti, ktoré je potrebné zvládnuť v procese vyučovania materinského jazyka, a ktoré sa opierajú o kľúčové kompetencie. Zaraďujeme sem: Poznávacie a rečové kompetencie

Percepčno – motorické zručnosti

1. čítať písmená abecedy a arabské číslice aj v súvislosti s učivom v matematike
2. odpísať alebo podľa diktovania napísať jednoduchý text a arabské číslice

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si základné informácie a vedieť ich použiť v praxi
2. V písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu určenú pre 1. ročník ZŠ

Analytické zručnosti

1. Fonologické schopnosti – analýza zvukovej roviny jazyka na úrovni vety, slova, slabiky, identifikácie rýmu a aliterácií
2. V prípravnej etape nácviku čítania vedieť analytickými činnosťami v spojení s využívaním sluchového rozlišovania hlások určiť prvú hlásku slova. Ovládanie detailnej analýzy slova podriadiť postupne sa rozširujúcim čitateľským schopnostiam žiakov v šlabikárovom /návčičnom/ období a to v stúpajúcej náročnosti od slabík po jednoduché slová.

Tvorivé zručnosti

1. Porozprávať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh)
2. Porozprávať príbeh podľa predlohy (podľa obrázkov, podľa názvu)
3. Dokončiť rozprávanie alebo neukončenú rozprávku alebo iný literárny žáner
4. Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text. Žiaci si rozdelia úlohy z textu a snažia sa zahrať krátky príbeh z textu. Dbáme na správny prednes, artikuláciu, gestikuláciu, pohyb.

Verejná prezentácia textu, verejný prejav

1. Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť na (primeranej) úrovni žiaka 1. ročníka ZŠ.
2. Osvojiť si výslovnosťnú normu s uplatnením suprasegmentálnych javov.
3. Reprodukovať umelecký text (doslovne, podrobne, stručne). Ak učiteľ spozoruje, že žiak sa len veľmi ťažko naučí naspamäť básničku alebo iný text, môže ho vyzvať, aby sa ho naučil aspoň stručne alebo aby ho podrobne zreprodukoval.

Komunikačné zručnosti

1. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu
2. Vyjadrovať sa neverbálne a reagovať na neverbálnu komunikáciu
3. Naučiť žiaka verejne sa prezentovať a obhájiť si vlastný názor

3. OBSAH UČEBNÉHO PREDMETU

Písanie:

samohlásky, dvojhásky, spoluhlásky, arabské číslice

písmená: malé, veľké, písané, tlačené

Zvuková stránka jazyka

slabiky, slová, delenie hlások na samohlásky- spoluhlásky- dvojhásky,
samohlásky: krátke – dlhé (rozdelenie a názvy len v 2. ročníku ZŠ, v 1. ročníku
poznávať samohlásky len informatívne)

spoluhlásky: tvrdé – mäkké (podobne ako samohlásky)

dĺžeň, mäkčeň, vokáň, bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka

melódia vety: oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej, želacej, zvolacej

slabikotvorné hlásky l, í, r, f

výslovnosť a výskyt ä

Syntaktická/skladobná rovina:

jednoduchá veta, triedenie viet podľa obsahu na: oznamovacie, opytovacie,
rozkazovacie, želacie a zvolacie

Sloh:

pozdrav, oslovenie, tykanie/vykanie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, prosba
/želanie,

poďakovanie, ospravedlnenie – ústne, ospravedlnenie s vysvetlením, vyjadriť súhlas
– nesúhlas, blahoželanie ústne/ písomne

Poznámka:

Jazyk slovenský sa v 1. ročníku ZŠ člení na dve základné zložky čítanie a
písanie. To znamená, že jedna vyučovacia hodina obsahuje obidve zložky. Poradie a
dĺžku týchto častí si určuje učiteľ sám v závislosti od náročnosti preberaného učiva a
podľa aktuálnych potrieb triedy. Ak to učiteľ považuje za prospešné, môže fyzicky
náročnejšie písanie rozdeliť v rámci jednej vyučovacej hodiny na dve kratšie časti.
Ostatné zložky slovenského jazyka: literatúra, jazyková výchova a sloh sú organickou
súčasťou týchto dvoch základných zložiek. A preto na ne nie sú vyčlenené osobitné
hodiny.

Požiadavky na výstup

- zvládnutie opisu obrázka v rozvitých vetách, rozvoj tvorivosti
- pravidlá cestnej premávky
- správne sedenie pri písaní a čítaní
- správne držanie ceruzky
- sluchová analýza a syntéza
- písané tvary malej abecedy
- správna výslovnosť
- zvládnutie cvičení zameraných na rýchlu orientáciu v texte
- aktívna práca s písanými a tlačenými písmenami
- dramatizácia textu
- práca s textom
- rozprávanie podľa osnovy
- žiak zvláda čítanie slov so zatvorenou slabikou
- zobrazenie textu kresbou
- písanie viet písaným písmom
- rozvoj čítania s porozumením
- vyhľadávanie písmen v tlačenom texte
- analýza a syntéza preberaných slov
- reprodukcia textu pomocou odpovedí na otázky učiteľa
- dopísanie chýbajúcej slabiky v texte

Prierezové témy budú zapracované do tematických výchovno – vzdelávacích plánov
v jednotlivých ročníkoch.

- Environmentálna výchova – cieľom je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné – chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode, starať sa o svoje okolie a pod.
- Osobnostný a sociálny rozvoj – rozvíja sa ľudský potenciál žiakov, poskytuje im základy na plnohodnotný a zodpovedný život.
- Tvorba projektov a prezentačné zručnosti – spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov, ako je komunikovanie, argumentovanie, používanie informácií a práca s nimi, riešenie problémov, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupráca v skupine, prezentácia seba samého.
- Mediálna výchova – umožní žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií kriticky a selektívne využívať média a ich produkty. Deti získavajú schopnosť posudzovať mediálne šírené posolstvá, aby objavovali v nich to hodnotné a pozitívne, ale tiež si uvedomovali negatívne mediálne vplyvy na ich osobnosť.
- Multikultúrna výchova – zaraďuje sa do vzdelávania preto, lebo žiaci sa v škole v súvislosti s globalizáciou sveta stretávajú so žiakmi z rôznych kultúr. Žiaci by mali byť pripravení na rozdielnosť kultúr. Výchovné pôsobenie je zamerané na rozvoj chápania, akceptácie, medziludskej tolerancie a emocionálne pochopenie inej kultúry. Predpokladom je aj schopnosť detí s nimi spolupracovať.
- Ochrana života a zdravia – cieľom vzdelávania je poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, a tiež zdravia a života iných ľudí.

4. METÓDY A FORMY PRÁCE

Vedú k dosiahnutiu cieľa, ktorým je spisovné ovládanie reči v ústnom i písomnom prejave sú rôzne a rôzni autori ich odporúčajú používať individuálne. Ide najmä o to, aby boli čo najúčinnnejšie a najefektívnejšie pre daný druh učiva, s ohľadom na toho ktorého žiaka.

Tvorivosť je ten prvok, ktorý sa má uplatňovať nielen v didaktike predmetu, ale rovnako u žiaka ako i učiteľa. Výsledkom tvorivej spolupráce učiteľ – žiak je správne používanie jazyka a jeho uplatňovanie v praktickom živote aj v písomnom prejave. Tento proces by sa mal diať automaticky bez toho, aby si žiak uvedomoval zákonitosti stavby jazyka a jeho usporiadania.

Systematická spolupráca pôsobiaca v interakcii učiteľ – žiak sa bude smerovať k hlbšiemu poznaniu materinského jazyka, k väčšej hrdosti a úcte k jazyku, čo v praxi znamená, že žiaci budú svoj jazyk poznať, budú ho vedieť používať, budú ním tvorivo myslieť a bez ťažkosti sa budú ním aj písomne vyjadrovať.

Formy práce:

- didaktické hry
- usmerňovaný rozhovor
- motivačná výzva a pochvala
- motivačná demonštrácia
- práca s textom
- rozhovor, hra
- rozprávanie, opis, práca s východiskovým textom
- vysvetľovanie, výklad, pozorovanie
- počúvanie, rozhovor

- opis – výklad a práca s obrázkovou osnovou
- kreslenie komixových postavičiek
- rozprávanie podľa série obrázkov
- hry, dramatizácia rozprávok (Nemcová)
- práca v skupinách a v dvojiciach
- práca s pomôckami
- práca s kockami
- samostatná práca, výskum

5. UČEBNÉ ZDROJE

- a) Lýdia Virgovičová
Mgr. Zuzana Virgovičová
Šľabikár pre I. roč. ZŠ 1. vyd.
Vyd. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava, 2007
ISBN 978-80-7158-768-2
 - b) Detské časopisy: Bobík, Adamko, Slniečko
Rozprávky: V ríši bájok a rozprávok 1. vyd.(Gardošová A.)
 - c) Knihy - Šľabikár pre 1. roč. 1. a 2. časť (Virgovičová)
 - Čítanka pre 1. roč. (Virgovičová)
 - Zošity : Moje prvé čiary, PZ 1 – 6
 - M. R. Martáková: En ten tulipán
 - Ľudmila Podjavorinská: Čin – čin
- Doušková, A., Jančichová, A., Žigová, L. (Prvouka pre 1. roč. ZŠ 1. vyd.)
 - Božena Nemcová: Strieborná kniha rozprávok
 - J. C. Hronský: Smelý zajko
 - Pavol Dobšinský: Ružová Anička
 - Kniha: Červená čiapočka
 - Kniha : Popoluška
 - DVD - Včielka Maja

6. HODNOTENIE PREDMETU

Na hodnotenie žiakov z predmetu SJL v prvom ročníku sa využíva Metodický pokyn č.22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Prvouka 1. ročník

Počet hodín týždenne: 2

1. Charakteristika predmetu:

Prvouka vytvára vedomostný, spôsobilostný a postojoý základ pre dva nadväzujúce predmety – prírodovedu a vlastivedu. Vo vlastivednej oblasti sa zameriava na poznávanie reálneho spoločenského priestoru prostredníctvom oboznamovania sa s fungovaním služieb, samosprávy a geografického opisu krajiny. V prírodovednej oblasti poznávaním organizmov, neživého prostredia a ich

vzájomných vzťahov oboznamuje žiakov s reálnym prírodným priestorom prostredníctvom skúmania fungovania vybraných prírodných javov.

2. Ciele predmetu

Žiaci:

- rozvíjajú svoje predstavy o vybraných prírodných a spoločenských javoch,
- rozvíjajú svoje pozorovacie spôsobilosti tak, aby z bežne zažívaných situácií dokázali získať nové informácie a obohatiť si doterajšie poznanie,
- sú vedení k porovnávaniu predmetov a javov a k zoskupovaniu, triedeniu predmetov a javov podľa identifikovaných znakov,
- zovšeobecňujú na základe porovnávania,
- vytvárajú vlastný, argumentačne podložený úsudok,
- spolupracujú pri riešení jednoduchých skúmateľských aktivít, pričom súčasťou kooperácie je podieľanie sa na aktuálnom poznaní a jeho efektívnom využívaní pri tvorbe záveru (riešenia), argumentujú prostredníctvom vlastnej skúsenosti, t.j. rozvoja odbornej diskusie k danej téme, ktorá je adekvátna z hľadiska vekuprimeranosti žiakov,
- rozlišujú vhodné a nevhodné správanie v triede aj mimo nej,
- uvedomujú si a rešpektujú rozdielnosť u ľudí (rozumejú, že existujú podobnosti a rozdiely medzi skupinami ľudí),
- vysvetľujú význam pravidiel a predpisov v živote,
- rozlišujú riziká spojených s každodenným životom a možnosťami úrazu (šport, rekreácia a i.),
- poznajú bezpečnosť v domácom prostredí, v škole i na ceste do školy a v mimoškolských aktivitách,
- poznajú pravidlá správania sa v rizikových situáciách podľa vzoru (vedia ako a kde sa obrátiť o pomoc).

3. Obsah predmetu

Rastliny:

Základné časti rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod

Byliny, kry, stromy, životné prejavy rastlín, rast, vývin rozmnožovanie.

Živočíchy:

Životné prejavy živočíchov

Suchozemské a vodné živočíchy

Dravec, korisť, končatiny

Človek:

Zrak, sluch hmat, čuch, chuť

Poruchy zraku

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov:

Životné prejavy organizmov: pohyb, rast, príjem potravy

Rozmnožovanie, dýchanie

Vodné zdroje (potok, rieka jazero, more, podzemná voda

Význam vody pre život

Svetelné zdroje, tiene, priescitný, priehľadný, nepriescitný materiál

Meranie času, presýpacie hodiny, kyvadlo.

Moja trieda, škola, bezpečnosť v škole, v triede,

Orientácia v priestore: kde, tu tam, vpravo, vľavo, hore dolu, vpredu, vzadu.

Škola, školský dvor, objekty v okolí školy.

Adresa môjho bydliska.

Dni v týždni, začiatok, koniec, predtým, včera, dnes, potom, zajtra.

Umývanie rúk, čistota tela, návšteva a správanie sa u lekára, v lekárni

Funkcia členov rodiny, prejav úcty k rodičom, starým rodičom a jednotlivým členom rodiny.

PRIEREZOVÉ TÉMY:

Dopravná výchova a výchova k bezpečnosti:

- Vedieť uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke
- Pozorovať okolie a vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti

Enviromentálna výchova:

- Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí
- Chápať potrebu ochrany životného prostredia na celom svete
- Získať vedomosti a zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami

4. Metódy a formy práce

Najčastejšie používané metódy a formy práce sú:

- zážitkové metódy
- dialóg,
- diskusia,
- učenie disciplinovaním,
- učenie posilňovaním žiadúceho správania.

5. Učebné zdroje

ADAME, R., KOVÁČIKOVÁ.: *Prvouka pre prvákov - pracovná učebnica (PU)*; AITEC, 2015

ADAME, R., KOVÁČIKOVÁ.: *Multimediálny disk (MMD) k pracovnej učebnici Prírodoveda pre prvákov*; AITEC, 2015

CHMUROVÁ, J. - JURICOVÁ, I.: *Prvouka - Pracovná učebnica pre 1. roč., (P1)* TAKTIK, 2015.

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sa hodnotia podľa Metodického pokynu č 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova 1. ročník

Počet hodín týždenne: 1 hod.

1. Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto.

Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

2. Ciele predmetu

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj
- prosociálnosť,
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej
- miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná
- správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,
- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou - súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľústi,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný
- kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami,
- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:

K – kognitivizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy

E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city

M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy

A – axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť

K – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

3. Obsah predmetu

Obsah etickej výchovy je orientovaný na atribúty, ktoré treba v dieťati rozvíjať, aby sme dosiahli výchovné ciele. Tieto atribúty sú zakomponované v desiatich základných témach a šiestich aplikačných témach:

1. otvorená komunikácia
2. dôstojnosť ľudskej osoby, sebaúcta, pozitívne hodnotenie seba
3. pozitívne hodnotenie iných
4. tvorivosť a iniciatíva
5. vyjadrovanie citov
6. empatia
7. asertivita
8. reálne a zobrazené vzory
9. prosociálne správanie – pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca, priateľstvo
10. komplexná prosociálnosť
11. etika – hľadanie koreňov prosociálneho správania
12. etika a ekonomické hodnoty
13. etika a náboženstvá – tolerancia a úcta
14. rodina, v ktorej žijem
15. výchova k manželstvu a rodičovstvu
16. ochrana prírody a životného prostredia.

Cieľom etickej výchovy ako povinnej voliteľného predmetu v primárnom vzdelávaní

je:

- viesť žiakov k sebaúcte, k autonómnemu cíteniu a mysleniu,
- naučiť žiakov hodnotiť, zaujímať stanoviská, rozlišovať dobro od zla
- naučiť ich spoznať prvky efektívnej komunikácie, dôvody a prvky prosociálneho správania primerané veku,
- umožniť žiakom spoznať zásady dobrých medziľudských vzťahov,
- umožniť žiakom, aby sa v nich zvnútorňovali prosociálne hodnoty, postoje a sociálne normy,
- podporovať u žiakov rozvoj sociálnych zručností,
- formovať spolupracujúce spoločenstvo žiakov.

Požiadavky na výstup – kompetencie žiaka

- pozná mená spolužiakov, pravidiel skupiny,
- vie vysvetliť, čo je úcta k rodičom, spolužiakom,
- pozná sám seba,
- vie slovne vyjadriť rozdiel medzi dobrom a zlom na ľuďoch zo svojho okolia,
- vie slovne vyjadriť rodinné vzťahy,
- vie vyjadriť, čo je v rodine najdôležitejšie.

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakovi základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Cieľom je, aby žiak získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjal sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu. V tejto prierezovej tematike sa uplatňuje aj vzdelávanie k ľudským právam, ale aj rodinnej výchove.

- Postoje a zručnosti medziľudských vzťahov
- Predstavme sa

- Dorozumieme sa aj bez slov
- Otvorená komunikácia – Robíme si radosť
- Prvky prosociálneho správania sa v detskom kolektíve – Prečo má lož krátke nohy, Slimáčik a mravčekovia
- Ľudská dôstojnosť a sebaúcta – Poznávame vlastnosti, Môj erb, Nakreslím ti darček
- Naša rodina – Všade dobre doma najlepšie, Darček pre mojich blízkych, Mama mi hovorí...Prečo je nám spolu dobre?

Mediálna výchova:

Cieľom prierezovej tematiky je, aby žiaci lepšie porozumeli pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientovali, dokázali posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesionálny rast, vedeli tvoriť mediálne produkty

- Naša rodina
- Otvorená komunikácia – Na Vianoce sa najviac tešia deti, Tri čarovné slová
- Postoje a zručnosti medziľudských vzťahov – Pomoc chorému spolužiakovi
- Prvky prosociálneho správania sa v detskom kolektíve – Spolupracujeme vo dvojici

Multikultúrna výchova:

Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerance, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti.

Naša rodina

- Otvorená komunikácia – Na Vianoce sa najviac tešia deti, Tri čarovné slová
- Postoje a zručnosti medziľudských vzťahov – Pomoc chorému spolužiakovi
- Prvky prosociálneho správania sa v detskom kolektíve – Spolupracujeme vo dvojici

Dopravná výchova:

Úlohou je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov – pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy. Ďalšou úlohou je uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod., spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote

- Prvky prosociálneho správania sa v detskom kolektíve – Dodržiavame pravidlá
- Ľudská dôstojnosť a sebaúcta -

Ochrana života a zdravia:

Ochrana života a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

- Prvky prosociálneho správania sa v detskom kolektíve – Sme kamaráti

4. Metódy a formy práce

Najčastejšie používané metódy a formy práce sú:

- zážitkové metódy

- dialóg,
- diskusia,
- učenie disciplinovaním,
- učenie posilňovaním žiadúceho správania.

5. Učebné zdroje

Metodika etickej výchovy pre 1. ročník, pracovné listy etickej výchovy pre 1. ročník.

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sa hodnotia podľa Metodického pokynu č 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika 1. ročník

Počet hodín týždenne: 4

1. CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Matematika je v primárnom vzdelávaní (ďalej 1. stupeň ZŠ) po materinskom jazyku najviac časovo dotovaným učebným predmetom. Matematické vzdelávanie je založené na realistickom prístupe k získavaniu nových vedomostí a na využívaní manuálnych a intelektových činností pre rozvíjanie širokej škály žiackych schopností. Na rovnakom princípe sa pristupuje k aplikácii nových matematických vedomostí v reálnych situáciách. Takýmto spôsobom nadobudnuté základné matematické vedomosti umožňujú žiakovi získať matematickú gramotnosť novej kvality, ktorá by sa mala prelínať celým základným matematickým vzdelaním a vytvárať predpoklady pre ďalšie úspešné štúdium matematiky a pre celoživotné vzdelávanie. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Vyučovanie sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Učebný predmet matematika na 1. stupni ZŠ zahŕňa:

- elementárne matematické poznatky, zručnosti a činnosti s matematickými objektmi rozvíjajúce kompetencie potrebné v ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.),
- vytváraním presných učebných návykov rozvoj žiackych schopností, presného myslenia a formovania argumentácie v rôznych prostrediach, rozvoj algoritmického myslenia,
- súhrn veku primeraného matematického a informatického poznania, ktoré tvoria východisko k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka,
- informácie dokumentujúce potrebu matematiky a informatiky pre spoločnosť.

ZMENY V PREDMETE MATEMATIKA

Výučba matematiky musí byť vedená snahou umožniť žiakovi, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku s

propedeutickými postupmi prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom i divergentných úloh, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore.

Prirodzené čísla 1 – 20 a 0

Sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20

Geometria a meranie

- na základe symbolov $\uparrow \rightarrow \downarrow \leftarrow$ nakresliť (narysovať) v štvorcovej sieti obrázkov,
- pomocou symbolov $\uparrow \rightarrow \downarrow \leftarrow$ popísať obrázok v štvorcovej sieti,

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

V matematike nenastali takmer žiadne zmeny až na oblasť geometrie, kde pribudlo používanie hore uvedených symbolov.

2. CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Cieľom učebného predmetu matematika na 1. stupni ZŠ je, aby si žiaci osvojili poznatky, ktoré v priebehu svojho ďalšieho vzdelávania a v každodennom živote budú potrebovať a rozvíjať ich schopnosti, pomocou ktorých sa pripravujú na samostatné získavanie ďalších poznatkov. Na dosiahnutie tohto cieľa majú žiaci získať také skúsenosti, ktoré u nich vyústia do poznávacích metód zodpovedajúcich ich veku. Vyučovanie matematiky má smerovať k tomu, aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

- Presne používať materinský a odborný jazyk (vzhľadom na vek) a správne aplikovať postupne sa rozširujúcu matematickú symboliku. Vhodné využívať tabuľky, grafy a diagramy. Využívať pochopené a osvojené pojmy, postupy a algoritmy ako prostriedky pri riešení úloh.

- V súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne, aj na kalkulačke rozvíjať numerické zručnosti žiakov.

- Na základe skúseností a činností rozvíjať orientáciu žiakov v rovine a v priestore.

- Riešením úloh a problémov postupne budovať poznatky žiakov o vzťahu medzi matematikou a realitou. Na základe využitia induktívnych metód viesť žiakov získavaniu nových vedomostí, zručností a postojov. Rozvíjať u žiakov matematické nazeranie, logické a kritické myslenie.

- Systematicky viesť žiakov k získavaniu skúseností s významom matematizácie reálnej situácie, tvorby matematických modelov, a tým aj k poznaniu, že realita je zložitejšia ako jeho matematický model. Približovať žiakom dennú prax.

- Spolu s ostatnými učebnými predmetmi sa podieľať na primeranom rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT (kalkulátory, počítače) k vyhľadávaniu, spracovaniu a uloženiu informácií.

- Viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa.

- Podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, napr. samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húťevnosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomú seba výchovu a seba vzdelávanie, dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom aj verejnom kontexte.

- Vytvárať a rozvíjať kladný vzťah žiakov k spoločným európskym hodnotám, k permanentnému poznávaniu kultúrnych a iných hodnôt vytvorených európskymi štátmi a Slovenskom.

- V rámci matematického vzdelávania rozvíjať u žiakov kľúčové kompetencie v sociálnej a komunikačnej oblasti, v IKT, v osobnej i v občianskej oblasti, v oblasti prírodovednej a kompetenciu učiť sa učiť.

© Štátny pedagogický ústav 3

určitých pravidiel (usporadúvať, triediť a vytvárať súbory podľa danej vlastnosti), pozorovať frekvenciu výskytu určitých javov (udalostí) a zaznamenávať ju.

Tematický okruh Logika, dôvodenie, dôkazy sa na 1. stupni ZŠ bude objavovať len v podobe úloh. Žiaci budú riešiť úlohy, v ktorých posudzujú z hľadiska pravdivosti a nepravdivosti primerané výroky z matematiky a zo životných situácií.

3. OBSAH UČEBNÉHO PREDMETU

Obsah vzdelávania je v učebnom predmete matematika rozdelený na päť tematických okruhov. Toto členenie sa zachováva aj pre ostatné stupne vzdelávania, pričom na každom stupni nemusí byť explicitne zastúpený každý z týchto tematických okruhov:

- Čísla, premenná a početové výkony s číslami
- Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy
- Geometria a meranie
- Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika
- Logika, dôvodenie, dôkazy.

Učivo v tematickom okruhu Čísla, premenná a početové výkony s číslami má na 1. stupni ZŠ významné miesto pri vytváraní pojmu prirodzeného čísla v obore do 10 000, pri početových výkonoch s týmito číslami a pri príprave zavedenia písmena (premennej) vo význame čísla.

V tematickom okruhu Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy majú žiaci v realite objavovať kvantitatívne a priestorové vzťahy a určité typy ich systematických zmien. Zoznamovať sa s veličinami a ich prvotnou reprezentáciou vo forme tabuliek, grafov a diagramov a v jednoduchých prípadoch tieto aj graficky znázorňovať.

V tematickom okruhu Geometria a meranie budú žiaci vytvárať priestorové geometrické útvary podľa určitých pravidiel a zoznamovať sa s najznámejšími rovinnými útvarmi ako aj s ich rysovaním. Objasňovať sa im budú základné vlastnosti geometrických útvarov. Budú sa učiť porovnávať, odhadovať a merať dĺžku, zoznamovať sa jednotlivými dĺžkovými mierami a riešiť primerané metrické úlohy z bežnej reality.

Tematický okruh Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika sa na 1. stupni ZŠ objavuje len v podobe úloh. Žiaci takéto úlohy budú na 1. stupni ZŠ riešiť manipulatívnou činnosťou s konkrétnymi objektmi, pričom budú vytvárať rôzne skupiny predmetov podľa určitých pravidiel (usporadúvať, triediť a vytvárať súbory podľa danej vlastnosti), pozorovať frekvenciu výskytu určitých javov (udalostí) a zaznamenávať ju.

Tematický okruh Logika, dôvodenie, dôkazy sa na 1. stupni ZŠ bude objavovať len v podobe úloh. Žiaci budú riešiť úlohy, v ktorých posudzujú z hľadiska pravdivosti a nepravdivosti primerané výroky z matematiky a zo životných situácií.

PRIEREZOVÉ TÉMY:

Dopravná výchova a výchova k bezpečnosti:

- Vedieť uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke
- Pozorovať okolie a vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti

Témy: numerácia v obore do 6 – bezpečnosť na ceste

Enviromentálna výchova:

- Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí

- Chápať potrebu ochrany životného prostredia na celom svete
- Získať vedomosti a zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami

Témy: Pravdivé a nepravdivé výroky – ochrana ŽP, Numerácia do 6 - domáce zvieratá, Geometrické tvary a útvary - využitie liečivých rastlín, Písanie čísel 2, 3 - porovnávanie čísel - zmeny v prírode, Guľa, kocka, valec - chrániť rastliny, Sčítanie, odčítanie do 20 - pomoc zvieratám v lese.

Mediálna výchova:

- Lepšie porozumieť pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientovať
- Dokázať si uvedomiť negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich primeraným prístupom eliminovať

Témy: Sčítanie a odčítanie do 20- zavedenie eura

Multikultúrny výchova:

- viesť žiakov k uvedomovaniu si povahy vlastného socio- kultúrneho prostredia a k chápaniu kultúrnej identity tohto prostredia
- viesť žiakov k rešpektovaniu kultúrnej rozmanitosti najbližšieho okolia

Témy: Numerácia do 9 - zvláštnosti rôznych kultúr, Slovné úlohy.

Ochrana života a zdravia:

- Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza

Témy: Kreslenie čiar - bezpečnosť pri používaní elektrických spotrebičov, Slovné úlohy - predchádzať chorobám a úrazom, Priame čiary, Tvorba príkladov k danej situácii

Tvorba projektu a prezentáčnej zručnosti:

- Naučiť sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií

Témy: Slovné úlohy, Porovnávanie čísel, Úlohy na jednoduchú kombinatoriku .

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- Vybudovať u žiakov zmysel pre spoluprácu a zdravú súťaživosť
- Rozvíjať schopnosť pozorovať a vnímať svoje okolie a ľudí, ktorí v ňom žijú
- Rozvíjať schopnosť poznávania a sebapoznávania
- Vedieť uplatňovať svoje práva, rešpektovať práva iných a názory iných

Témy: Priradené čísla, kreslenie čiar - režim žiaka, Priradenie predmetov, ktoré k sebe patria - využitie voľného času, Písanie číslíc, Slovné úlohy, Sčítanie a odčítanie do 10, Numerácia- spolupráca a súťaživosť, Sčítanie a odčítanie do 20.

4. METÓDY A FORMY PRÁCE

Výklad, riadený rozhovor, práca v skupinách a vo dvojiciach, dramatizácia,

5. UČEBNÉ ZDROJE

B. Lehoťanová, PZ k matematike (1. časť) pre 1. ročník ZŠ, Bratislava, AITEC 2008, schválilo MŠ SR rozhodnutím zo dňa 28. 7. 2008

B. Lehoťanová, PZ k matematike (2. časť) pre 1. ročník ZŠ, Bratislava, AITEC 2008, schválilo MŠ SR rozhodnutím zo dňa 16. 12. 2008

6. HODNOTENIE PREDMETU

Predmet je hodnotený známku podľa metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ

Výtvarná výchova 1. ročník

Počet hodín týždenne: 2 hod.

1. Charakteristika učebného predmetu

Výtvarná výchova primárneho vzdelávania, je predmet, ktorý prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou – intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebaujadravovania – rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Týmto VYV napĺňa svoje jedinečné poslanie v celom edukačnom procese.

Výtvarné aktivity predstavujú širokú škálu činností, ktorú na jednej strane vymedzuje prirodzený detský záujem, duševný, citový rozvoj a rozvoj schopnosti vyjadrovať svoje predstavy – a na druhej strane bohatosť vyjadrovacích foriem (jazyka), ktorú ponúkajú rôzne druhy vizuálnych umení súčasnosti (zahŕňajúc intermediálnosť aj interdisciplinárnosť). Predmet výtvarná výchova v sebe zahŕňa okrem tradičných a nových výtvarných disciplín aj ďalšie druhy vizuálnych umení – dizajn v jeho rôznych polohách (výrobný, komunikačný, odevný, textilný, telový, vizuálnu reklamu), fotografiu, architektúru, elektronické médiá a multimédiá (video a film).

V 1. ročníku výtvarná výchova plynulo nadväzuje na prirodzený záujem dieťaťa o výtvarné vyjadrovanie svojich predstáv, na bohatosť detskej fantázie a obrazotvornosti, zvedavosť a príťažlivosť objavovania nových možností, pretože výtvarné činnosti predstavujú pre väčšinu detí hravú činnosť a priamy prostriedok materializácie vlastných predstáv.

Edukačný proces pozostáva zo zložky vyjadrovacej a interpretačnej, výchovnej a vzdelávacej. Tieto zložky sa v predmete prelínajú, nemožno ich chápať ako izolované. Uplatňujú sa tak, že jedna vyplýva z druhej. Výtvarné činnosti predstavujú zároveň poznávanie umenia a chápanie jeho zmyslu. Otvárajú tak žiakovi možnosti zaradiť sa do kultúrnej tradície na úrovni súčasného myslenia, možnosti jeho aktívneho začleňovania sa do kultúry.

Metodické východiská predmetu sú v zážitkoch procesov (formálnych, technických i myšlienkových) výtvarných a vizuálnych umení.

Žiak spracováva symboly, ktoré vizuálne vyjadrujú jeho predstavy a fantazijné koncepty, alebo sa odvolávajú na javovú stránku sveta (realitu). Spracováva ich mentálne (konceptualizuje ich, predstavuje si možný spôsob ich vyjadrenia) i formálne (pokúša sa svoj koncept realizovať v materiáloch prostredníctvom nástrojov a techník). To kladie vyššie nároky na senzomotorické a afektívne ciele predmetu a tým dopĺňa predmet v ktorých prevažuje cieľ kognitívny.

Výtvarná výchova má aj potenciál integrovať niektoré poznatky a procesy iných predmetov, pretože vo vizuálnom vyjadrovaní možno nachádzať analógie nielen s vyjadrovacími prostriedkami iných umení (hudba, literatúra, dramaticko-pohybové umenie) ale aj s mnohými prírodnými javmi, fyzikálnymi a biologickými procesmi, matematickými postupmi. Preto môže predmet vytvárať veľmi prospešnú spoločnú platformu aj pre zdanlivo vzdialené predmety a posilňovať medzi predmetové vzťahy.

ZMENY V PREDMETE VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Výtvarná výchova v primárnom vzdelávaní vychádza zo spontánneho detského prejavu. Od žiakov očakávame najmä uplatnenie jeho predstavivosti a fantázie, nie napĺňanie dopredu očakávaných výsledkov. Výtvarná výchova je založená na tvorivosti žiaka.

Zmeny v predmete nastali v usporiadaní a v názvoch niektorých tematických celkov:

1. Výtvarné vyjadrovacie prostriedky
 2. Rozvoj fantázie a synestetické podnety
 3. Podnety moderného výtvarného umenia
 4. Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia
 5. Škola v galérii
 6. Podnety architektúry
 7. Podnety fotografie (nový TC) – doplniť fotografický podklad podľa vlastnej fantázie
 8. Podnety videa a filmu
 9. Podnety dizajnu a remesiel
 10. Podnety poznávania sveta (nový TC) - výtvarne reagovať na písmená abecedy
- Neučia sa už TC Porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia a TC Podnety hudby.

2. Ciele predmetu

Ciele výtvarnej výchovy na úrovni primárneho vzdelávania sú:

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií. Učiť ho poznať používať jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia.

Senzomotorické ciele

Rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov. Prostredníctvom výtvarnej výchovy rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne ciele

Formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením.

Formovať celistvú osobnosť. Pristupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

Osnovy predmetu okrem toho podporujú medzipredmetové väzby, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifík spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a

obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevažne kognitívnymi predmetmi.

3. Obsah predmetu

Obsah predmetu tvorí sústava edukačných tém. Každá z tém zodpovedá riešeniu určitého výtvarného problému. Témy sú zoradené v metodických radoch. Metodický rad predstavuje riešenie príbuzných výtvarných problémov v priereze ročníkov, vždy na úrovni zodpovedajúcej veku. Takéto zoradenie sleduje stupňovanie náročnosti pri štruktúrovaní osobnosti žiaka. Zoradenie edukačných tém v rámci jedného ročníka umožňuje učiteľovi sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zgrupovať a tvoriť z nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým môže učiteľ dynamicky pracovať – podľa potreby preraďovať témy v časovom pláne jedného ročníka.

Obsahové a výkonové štandardy:

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. výtvarné vyjadrovacie prostriedky (10 hod.)	škvrna (vytvorená napr. odtláčaním farby (dekalk), rozlievaním, zapúšťaním do mokrého podkladu, rozfúkavaním) – náhodný tvar, jeho dopĺňanie na významový, zobrazujúci tvar (podľa predstavivosti žiaka) náhodné čiary alebo tvary (dokresľovanie alebo domal'ovávanie škvorny, odtlačku farby, čarbanice, pokrčeného papiera – krkváže a pod.) obrys (výtvarné zobrazenie obrysov tvarov predmetov, figúr) základné tóny farieb, druhotné (vymiešané) tóny, teplé a studené farby	- tvoriť škvorny, -rozlíšiť v škvrne významovo čitateľný tvar, -vyhľadať v textúre čiar tvary podľa svojich predstáv, - pomenovať objavené tvary, - pomenovať tóny základných farieb, - rozlíšiť svetlé a tmavé farebné tóny, - rozlíšiť priamku od krivky,
		- tvoriť škvorny, - rozlíšiť v škvrne významovo čitateľný tvar, - vyhľadať v textúre čiar tvary podľa svojich predstáv, - pomenovať objavené tvary, - pomenovať tóny základných farieb, - rozlíšiť svetlé a tmavé farebné tóny, - rozlíšiť priamku od krivky,
2. podnety moderného výtvarného umenia (16 hod.)	fíkanie, liatie, odtláčanie, kvapkanie, roztieranie, rozfúkavanie... farebnej hmoty stopa kresliaceho (maliarskeho) nástroja (využitie vlastností rôznych nástrojov) stopa gesta (rôzne druhy stôp/čiar/ťahov) odpadový materiál objekt ukážky: akčná maľba	použiť rôzne kresliarske (maliarske) nástroje,] vyjadriť výtvarné stopy (nástroja, materiálu, gesta) prostredníctvom hravej akcie,] vytvoriť objekt zo zvolených materiálov,

<p>3. výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia (4 hod.)</p>	<p>praveké jaskynné maľby (motívy) materiál, nástroje, podklad v tvorbe pravekých ľudí hra na pravekého umelca - tvorba artefaktu limitovaného motívom a technikou výraz portrétu (maľba, socha, fotografia) – v priestoroch galérie, alternatívne vo virtuálnej galérii na internete akčné napodobnenie výrazu portrétu (grimasa, performancia ...) výtvarná interpretácia výrazu (kresba, maľba ...)</p>	<p>namaľovať svoju predstavu inšpirovanú pravekým umením, výtvarne vyjadriť rôzne výrazy tváre,</p>
<p>4. podnety fotografie (2 hod.)</p>	<p>fotografia (napríklad z časopisu) zásah do kompozície fotografie, jej doplnenie, prekreslenie, premaľovanie kolorovanie, dokomponovanie</p>	<p>doplniť fotografický podklad podľa vlastnej fantázie,</p>
<p>5. podnety filmu a videa (4 hod.)</p>	<p>krátka ukážka z vybraného filmu, (groteska) pohyblivý obraz – akcia vo filme (videu) výtvarné spracovanie akcie/pohybu</p>	<p>porozprávať o akcii v uvedenej ukážke filmu, výtvarne interpretovať vybranú akciu z filmovej ukážky,</p>
<p>6. podnety architektúry (4 hod.)</p>	<p>rozprávková architektúra (maľba, kresba, modelovanie, objekt – skladanie, lepenie, strihanie...) fantastické motívy v architektúre architektúra v rozprávkach (animácie, ilustrácie, filmy)</p>	<p>zobraziť architektúru podľa vlastnej fantázie, porozprávať o zobrazenej architektúre,</p>
<p>7. podnety dizajnu a remesiel (8 hod.)</p>	<p>nezvyčajný, fantastický nábytok, alebo nábytok s nezvyčajnými funkciami (napr. hojdanie, skákanie, kotúľanie, preklápanie, skladanie a rozkladanie – aplikované na typ stoličky, postele, skrine, lampy a pod.) alt. nezvyčajný odevný doplnok alt. fantastický stroj</p>	<p>nakresliť dizajn podľa svojej fantázie, porozprávať o nakreslenom,</p>

8. rozvoj fantázie a synestetické podnety (12 hod.)	fantazijné kreslenie fantazijné maľovanie fantazijné modelovanie tvar a hmat (napr. ohmatávanie tvarov predmetov skrytých pod dekou, alebo kreslenie so zaviazanými očami ...) povrch predmetu	- výtvarne zobraziť svoje predstavy a fantáziu na zadanú tému, -nakresliť predmety na základe hmatového vnemu, -pomenovať charakter rôznych povrchov podľa hmatového vnemu,
9. podnety poznávania sveta (2 hod.)	oživené písmená tvary písmen (tlačených, písaných, veľkých, malých) figuratívna kompozícia z tvarov písmen	výtvarne reagovať na písmená abecedy.
10. škola v galérii (4 hod.)	výraz portrétu (maľba, socha, fotografia) – v priestoroch galérie, alternatívne vo virtuálnej galérii na internete akčné napodobnenie výrazu portrétu (grimasa, performancia ...) výtvarná interpretácia výrazu (kresba, maľba ...)	výtvarne vyjadriť rôzne výrazy tváre,

Cieľové kompetencie

Žiak má po absolvovaní 1. ročníka mať tieto vedomosti, ovládať zručnosti a byť schopný zaujímať postoje:

- základné vedomosti o farbách, charakteroch tvarov, textúr, základných priestorových vzťahoch,
- vedomosti o vlastnostiach a možnostiach používania výtvarných nástrojov a materiálov (ceruzky, fixy, štetce, nožnice, pastózne a vodové farby, suché a voskové/olejové pastely, mäkké modelovacie hmoty, podkladové materiály,),
- znalosť základných maliarskych a sochárskych žánrov: krajinomaľby, zátišia, portrétu, sochy, reliéfu,
- prvé vedomosti o architektonickom priestore a tvare,
- vedomosti o krajine svojho okolia, obci, regiónu a ich vizuálnych a estetických kvalitách (typy, tvary, kolorit, usporiadanie, prírodniny, prírodné a kultúrne reálie, remeselné tradície).

Zručnosti a spôsobilosti. Žiak dokáže:

- tvoriť spontánne i cielene vedené stopy – cieľavedomé významové usmernenie gesta a akcie, za účelom výrazu (nezobrazujúceho, primárneho výrazu samotnej stopy alebo výrazu stopou zobrazeného motívu), realizovať rôzne typy stôp (rôzne druhy línií, škvŕn, odtlačkov, bodov, textúr) na ploche i v modelovacej hmote v závislosti od rôznych nástrojov, rôznych spôsobov ich použitia (prítlak, rýchlosť a smer pohybu, gesto, hravá aktivita a pod.) a

rôznych materiálov (pastózna farba, tekutá farba, mäkký a tvrdý kresliaci materiál, rôzne druhy podkladu, rôzne modelovacie hmoty a pod.),

- vyjadriť plošný a priestorový tvar a obrys podľa fantázie, predstavy, i (voľne) podľa videnej skutočnosti – s nárokmi na približnú proporcionalitu, obsažnosť prvkov (detailov) a prevažne spontánny výraz; dokázať operovať s tvarmi (dopĺňať neúplné tvary, zmnožovať tvary kreslením voľnou rukou, kopírovaním, vytiahnutím podľa šablóny, hravo manipulovať s rozmnoženinou, priradovať príbuzné tvary.
- vyjadriť lokálny farebný tón zobrazeného tvaru, predmetu vo vzťahu k videnej skutočnosti aj podľa predstavy a fantázie, zosvetlovať a stmavovať farebné tóny miešaním farebných hmôt, vytvárať farebné postupnosti.
- vyjadriť rytmus a pohyb prostriedkami kresby, maľby, grafiky, priestorového vytvárania (objekt, model),

Technické zručnosti. Žiak dokáže:

- zvládnuť základné motorické úkony (narábanie) s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drierko, nožnice,)
- vytvárať stopy alebo tvary priamym telesným dotykcom (rukou, prstami,)
- kresliť prostredníctvom linky a jednoduchého šrafovania,
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palette i na obraze; vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu
- zvládnuť jednoduché konštrukčno - technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkladanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.),
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, a pod.),
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty a jednoduchého odlievania reliéfu do sadry,

Mentálne spôsobilosti. Rozvoj schopností a získavanie zručností v oblasti vnímania skutočnosti a prežívania zážitku, vyjadrovania fantázie, predstáv a nápadov (vlastných koncepcií), rozumového posudzovania, konvergentného a divergentného myslenia. Žiak dokáže:

- primerane veku pomenovávať postupy a výsledky vlastnej výtvarnej činnosti – motorické akcie, gestá a procesy (trhanie, krčenie, skladanie, strihanie, rezanie, lepenie, spínanie, drôtovanie, viazanie, vkladanie, balenie ... rôzne druhy kreslenia čiary, maľovania plochy, modelovania tvaru, jednoduchej grafickej tlače ...); schopnosť opísať jednoduché technické postupy a znalosť ich výsledného výrazu,
- primerane veku voliť motívy na vyjadrenie zadaných (zvolených) námetov,
- interpretovať psychickú charakteristiku výrazu zobrazeného motívu (smutný, veselý, nahneváný, sklamaný, dráždivý, ľahostajný a pod.),
- vedome používať významové kontrasty motívov (napr. interpretácia zlého a dobrého tvaru, figurácie a pod.),

Prierezové témy:

Ochrana života a zdravia:

integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré

môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Témy:

- Škrvna a tvar. Výchova k bezpečnému správaniu, poriadok pri práci, čistota.
- Modelovanie. Bezpečné zaobchádzanie s materiálom.
- Práca s papierom, vystrihovanie. Ochrana zdravia.

Environmentálna výchova:

vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu.

Témy:

- Dokresľujeme krajinu. Vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím.
- Koláž z ovocia. Vzťah k prírode.
- Výrobky z odpadového materiálu. Hospodárenie s vodou, odpav domácnosti.
- Výtvarné hry. Pomoc život. prostrediu, kladný vzťah k prírode.

Osobnostný a sociálny rozvoj:

rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život.

Témy:

- Ako všelijako môžeme zobrazovať to isté.
- Maľovaná hudba
- Hmatové hádanky. Maľovanie hubkou.
- Nájdí skryté tvary.
- Maľované škrvny z tušu*
- farbách dňa a noci
- Portrét. Moja mamička.
- Fantastický dom. Dom pre našu rodinu.
- Portrét. Moji rodičia.

Mediálna výchova:

je zameraná na získanie a rozvoj mediálnej gramotnosti, osvojenie mediálnych kompetencií.

Témy:

- To isté a predsa iné. Modelovanie reďkovky
- Kamarát počítač. Tvorím svoje meno.
- Obrázky, ktoré sa pohybujú. Podnety filmu.
- Mc Quin

Multikultúrna výchova:

je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti.

Témy:

- Čary s voskom. Jarné kvety, Veľkonočné vajíčko,
- Historické a moderné budovy v našom meste,
- Halloween – tekvice.
- Vianočná rozprávka

Dopravná výchova:

je zameraná na základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách.

Témy:

- Naša škola. Cesta do školy
- Rozprávka o maľovaní. Na prechode.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:

jej cieľom je naučiť žiakov prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií a ďalšie spôsobilosti.

Témy:

Kreslíme zážitok: Boli sme na výlete

Výstavka žiackych prác

Moja trieda

4. Metódy a formy práce

Metódy a formy práce si volí učiteľ. Zvolené formy a metódy majú byť veku primerané. Medzi metódy, ktoré prispievajú k rozvoju výtvarných zručností patria tradičné aj netradičné vyučovacie metódy. V procese vyučovania výtvarnej výchovy majú veľký význam tieto metódy:

- metóda praktickej činnosti
- výkladovo - ilustratívne metódy
- metódy výkladovo - problémové
- heuristické metódy
- výskumné metódy

Mnohé aktivity tvorí hra, súťaž, dramatizácia.

Organizačné formy, ktoré môže učiteľ použiť vo vyučovaní:

- frontálne vyučovanie
- skupinové vyučovanie, diferencované a individualizované vyučovanie

5. Učebné zdroje

Metodická príručka pre 1. – 2. ročník, detské časopisy, Zbierka ilustrácií, internetové stránky, V. Roeselová: Linie, barva a tvar ve výtvarné výchově, V. Roeselová: Řady a projekty ve výtvarné výchově

6. Hodnotenie predmetu:

Žiaci sa hodnotia podľa Metodického pokynu č 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ

Predmet je klasifikovaný piatimi stupňami: výborný, chválitebný, dobrý, dostatočný, nedostatočný.

Pri hodnotení pristupujeme k žiakom diferencovane, podľa originality myslenia a výtvarného sebvýjadrenia, schopnosti vyjadriť samostatne svoj názor, aktivity a dôslednosti v realizácii zadaných úloh, empatie, rešpektovania a ohľaduplnosti k názorom iných pri skupinových prácach.

Hudobná výchova 1. ročník

Počet hodín za týždene: 1 hod.

1. CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým. Na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby a prebúda sa v nich záujem o elementárne muzikovanie. Nadväzuje sa na posilňovanie vrodenej

a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánnosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov sveta. Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobného procesu. Na HUV sa využívajú najmä vokálno-intonačné, hudobno-pohybové, inštrumentálne a hudobno – dramatické činnosti.

Zmeny od 1. 9. 2015 v niektorých názvoch hudobných činností a ich obsahových štandardoch:

- Hlasová činnosť(pôvodný názov bol „vokálno-intonačné činnosti“)
 - Inštrumentálne činnosti
 - Percepčné činnosti – aktívne počúvanie (pôvodný názov bol „percepčné činnosti“)
- Pribudol obsahový štandard – hry so zvukom, kontrasty: nízky – vysoký, hlasný – tichý, dlhý – krátky, rýchly – pomalý, metaforické vyjadrenie farby tónu: lesklý – temný, chladný – teplý, kovový – drevitý a pod.
- Hudobno – pohybové činnosti
 - Hudobno – dramatické činnosti
 - Hudobno – vizuálne činnosti – (nové hudobné činnosti)
- grafická notácia: grafická partitúra: integrácia s výtvarnou výchovou

Zmeny od 1. 9. 2015 v niektorých názvoch hudobných činností a ich obsahových štandardoch:

- **Hlasová činnosť**(pôvodný názov bol „vokálno-intonačné činnosti“)
 - **Inštrumentálne činnosti**
 - **Percepčné činnosti- aktívne počúvanie**(pôvodný názov bol „percepčné činnosti“)
- Pribudol obsahový štandard – hry so zvukom, kontrasty: nízky – vysoký, hlasný – tichý, dlhý – krátky, rýchly – pomalý, metaforické vyjadrenie farby tónu: lesklý – temný, chladný – teplý, kovový – drevitý a pod.
- **Hudobno – pohybové činnosti**
 - **Hudobno – dramatické činnosti**
 - **Hudobno – vizuálne činnosti** – (nové hudobné činnosti)
- grafická notácia: grafická partitúra: integrácia s výtvarnou výchovou

2. CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

- Poznávať svet zvukov a hudby na princípoch detskej hry a jej rôznych foriem.
- Prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať.
- Prispievať k rozvoju hudobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti prostredníctvom hudobných činností.
- Zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hram s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom.
- Poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, veku primerané umelecké diela chápať, rozpoznať a interpretovať výpovede o nich.

- Získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno – estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a postojov.
- Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť, aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch tak, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a sebaúcta. Je potrebné dodržiavať postup od hudobných zážitkov k vedomostiam.

3. OBSAH UČEBNÉHO PREDMETU

- hudobný materiál (detské, umelé a ľudové piesne z folklórnych oblastí Slovenska,
- inonárodné piesne s rozmanitou deťom primeranou tematikou, hudobné rozprávky,
- príbehy, ľudové a umelé detské hudobno-pohybové (tanečné) hry, hudobný materiál zameraný na jednotlivé ročné obdobia, zvykoslovie a rôzne sviatky, na ilustráciu didaktických problémov),
- sústava hudobných činností vokálnych, inštrumentálnych, percepčných, hudobnopohybových, hudobno-dramatických.

Vokálne činnosti

Obsah:

- základy speváckeho dýchania, držanie tela, nasadenie tónu, tvorba tónu, artikulácia, dynamické odlišenie, hlasová hygiena, rozširovanie hlasového rozsahu, jednohlas,
- práca s hlasom, kultivácia speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov,
- jednohlas, kánon, jednoduchý dvojhlas,
- intonácia diatonických postupov v durových a molových tóninách, melodická ozvena, melodická otázka, melodizácia textu, mien, riekaniak, tvorivé hudobné hry,
- hudobný rytmus a metrum – spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- používanie taktovacích gest,
- orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie – čítanie nôt, určovanie rytmu, tempa, dynamiky.

Inštrumentálne činnosti

Obsah:

- hra na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie,
- hra na detských hudobných nástrojoch, štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody a okolitého prostredia, sveta rozprávok,
- hra jednoduchých ostinátnych sprievodov k piesňam, tvorba jednoduchých sprievodov v 2/4, 3/4, 4/4 takte k piesňam a hudobným hrám,
- tvorivá rytmizácia k jednoduchým piesňam, improvizácia predvetia, závetia, tvorba malých celkov a jednoduchej formy.

Hudobno – pohybové činnosti

Obsah:

- reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta,
- pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru piesne, hudobnej skladby (krok, chôdza, dopredu, dozadu, na mieste, poklus, beh), ŠVP, Hudobná výchova
- vytváranie jednoduchých ostinátnych sprievodov hrou na tele (tlieskanie, plieskanie, podupy podľa hudby),
- pohybové vyjadrenie vzťahov vysoko, nízko, stúpanie, klesanie melódie, silno, slabo, pomaly, rýchlo,
- používanie taktovacích gest v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- pohybové stvárnenie a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady.

Percepčné činnosti

Obsah:

- aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, učí sa hudbu analyzovať a interpretovať,
- rozlíšenie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev),
- rozlíšenie tónov podľa výšky, sily, druhy tempa,
- pozorné počúvanie piesní a hudobných skladieb, rozlišovanie známych piesní ľudových, umelých, jednohlasných, dvojhlasných (kánon), melódie, sprievodu,
- sluchové rozoznávanie predohry, medzihry, dohry, tém, motívov, hudobných fráz,
- sluchové rozlíšenie kontrastu, návratu, opakovania, variačnej zmeny,
- využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom; vizualizácia, verbalizácia zážitku, sformulovanie názoru o hudobnej ukážke.

Hudobno – dramatické činnosti

Obsah

- využitie všetkých činností pri predvedení dramatického príbehu

PRIEREZOVÉ TÉMY:

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Cieľom je, aby žiak získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjal sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu. V tejto prierezovej tematike sa uplatňuje aj vzdelávanie k ľudským právam, ale aj rodinnej výchove.

- Zlatá brána
- Pieseň o najkrajších menách
- Mikuláš
- Ťuki ťuki ťukalo
- Tanec kuriatok v škrupinkách
- Čo deťom k šťastiu treba
- Šijeme vrecia

Mediálna výchova:

Cieľom prierezovej tematiky je, aby žiaci lepšie porozumeli pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientovali, dokázali posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesionálny rast, vedeli tvoriť mediálne produkty

- Varila myšička kašičku

Multikultúrna výchova:

Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerance, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti.

- Hymna SR

Ochrana života a zdravia:

Ochrana života a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

- Išla sova na tanec
- Prosil líšku víčik

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:

Prierezová téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov – komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt.

- Prší, prší

Dopravná výchova:

Úlohou je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov – pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy. Ďalšou úlohou je uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod., spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote

- Pieseň o trúbke

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra:

Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.

- Maličká som
- Vršok dolina
- O reťaz o reťaz
- Mám ručníček mám
- Spi dieťaťko spiže
- Povedzte nám pastuškovia
- Kováč kuje mechy duje
- Pôjdeme my do lesíka
- Zajačik do lesa
- Káčer na doline

Environmentálna výchova:

Environmentálna výchova vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu. Ide o rozvíjanie a najmä pochopenie nevyhnutného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti, ktorý umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

- Húsky biele húsky
- Kuriatko a slon
- Bocian na prechádzke
- Už je zima už je tu
- Bude zima bude mráz
- Prosil líšku víčik
- V kvetinovom bufete
- Na dvore býva sliepočka naša

Dopravná výchova:

Úlohou je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov – pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v

objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy. Ďalšou úlohou je uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod., spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote

- Pieseň o trúbke

4. METÓDY A FORMY PRÁCE

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov. Na hodinách sa uplatňujú najmä zážitkové a skúsenostné metódy, napr. intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, hudobná dramatizácia, hudobná improvizácia a i.

5. UČEBNÉ ZDROJE

DAMBORÁKOVÁ, V., KOPINOVÁ, Ľ., RUŽIČKOVÁ, T. *Hudobná výchova pre 1.ročník ZŠ*. 3. vyd. Bratislava : SPN, 2003. 80 s. ISBN 80-10-00032-9.

6. HODNOTENIE PREDMETU

Predmet HUV je hodnotený známku podľa klasifikačnej stupnice:

1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný
v súlade s Metodickým pokynom č. 22 2011-31-21/12, 8,2 4:4 – 921

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná a športová výchova 1. ročník

Počet hodín za týždeň: 2

1. CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantne na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie.

Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu - pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

PREDMET TELESNÁ VÝCHOVA JE PREMENOVANÝ NA: TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika predmetu TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Vzdelávací štandard má tri základné časti: 1. Zdravie a zdravý životný štýl, 2. Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a 3. Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy.

Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia pre základné pohybové zručnosti (30 %), manipulačné, prípravné a športové hry (30 %), hudobno-pohybové a tanečné činnosti (15 %), psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia (10 %) a aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti (15 %).

Zmeny v predmete telesná a športová výchova::

1. Zdravie a zdravý životný štýl

- zásady zdravého životného štýlu (pravidelný pohyb, pitný režim, zdravé, nezdravé potraviny)
- nebezpečenstvo návykových látok (fajčenie, alkohol, nedovolené látky)
- význam pohybu pre zdravie
- spôsoby otužovania – vzduchom, slnkom, vodou
- prvá pomoc pri drobných poraneniach (praktické poskytnutie prvej pomoci)
- zásady správneho držania tela v stoji, v sede, v ľahu
- pohybový režim, aktívny odpočinok počas dňa

2. Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

- poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti
- odporúčané testy pre posudzovanie individuálnych výkonov: skok do diaľky z miesta, člnkový beh 10X5m, výdrž v zhybe, ľah – sed za 30 sek., vytrvalostný beh
- meranie pulzovej frekvencie na krčnej tepne pred a po zaťažení

3. Športové činnosti pohybového režimu

TC: Základné pohybové zručnosti (zmena názvu, pôvodný názov bol „základné lokomočné a nelokomočné pohybové zručnosti“)

- výkonný a obsahový štandard bezo zmien

TC: Hudobno – pohybové a tanečné činnosti (zmena názvu, pôvodný názov bol „kreatívne a estetické pohybové činnosti“)

Zmeny:

- pojmy rytmickej a modernej gymnastiky – poskoky a skoky (nožnicový, čertík, kadetový)

- tanec – ľudový, moderný tanečný krok (prísunný, cval, poskočný, polkový, valčíkový, mazurkový)

- tanečné kroky a motívy regionálnych tancov a vybraných moderných tancov

- aerobik, zumba, brušné tance a iné formy cvičení s hudobným sprievodom

- tanečná improvizácia

- pantomíma

TC: Psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia a hry (pôvodný názov“ psychomotorické cvičenia a hry“)

- relaxačné cvičenia a hry(vyklepávanie, vytriasanie, automasáž)

- rozvoj rovnováhových schopností: statickej r., dynamickej r. (balancovanie na fit lopte, cvičenia na balančných pomôckach- bosu, go-go šliapadlo a pod.)

- psychomotorické hry s neštandardným náčiním(balóny, štipce noviny a pod.)

Ostatné činnosti sú bezo zmien.

2. CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všeobecných cieľov.

Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti sú:

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti,
- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrne gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti.

Ďalšie ciele sú:

Cieľ zameraný na osobnostný rozvoj:

Mať vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispievať k optimálnemu stupňu rozvoja osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej.

Cieľ zameraný na zdravie:

Vnímať zdravie a pohybovú aktivitu ako jeho nevyhnutnú súčasť pri formovaní vlastného zdravého životného štýlu a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Formovať osobnú zodpovednosť za vlastné zdravie.

Cieľ zameraný na motoriku:

Mať osvojené elementárne pohybové zručnosti a vytvorené pohybové návyky súvisiace so základnými lokomóciami, mať optimálne primerane veku rozvinuté pohybové schopnosti, preukazovať elementárne vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu pri realizácii pohybových činností.

Cieľ zameraný na postoje:

Prejavovať záujem o pohybové činnosti, prezentovať pozitívny vzťah k ich pravidelnej realizácii, aplikovať ich v každodennom živote.

3. OBSAH UČEBNÉHO PREDMETU

1. Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti
2. Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry
3. Kreatívne a estetické pohybové činnosti
4. Psychomotorické cvičenia a hry
5. Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

PRIEREZOVÉ TÉMY:

Dopravná výchova a výchova k bezpečnosti:

- Vedieť uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke
- Pozorovať okolie a vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
- Rozvíjať schopnosť zvládnutia techniky chôdze a jazdy na bicykli

Témy: Poradové a organizačné cvičenia- rešpektovanie dohodnutých pravidiel, Pohybové cvičenia- kto má prednosť, Dopravné ihrisko – zvládnutie jednoduchých dopravných situácií, Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry.

Enviromentálna výchova:

- Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí
- Chápať potrebu ochrany životného prostredia na celom svete
- Získať vedomosti a zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami

Témy: Aktivity v prírode – turistika, Hry na ľade – kĺzanie, Prekonávanie prekážok pri behu.

Mediálna výchova:

- Lepšie porozumieť pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientovať
- Dokázať si uvedomiť negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich primeraným prístupom eliminovať

Témy: Relaxačné cvičenia- joga, dýchacie cvičenia, ozprávkava ako námet na pohybové stvárnenie a jednoduché rytmické cvičenia, Imitácia zvieracieho bálu

Multikultúrna výchova:

- viesť žiakov k uvedomovaniu si povahy vlastného socio- kultúrneho prostredia a k chápaniu kultúrnej identity tohto prostredia
- viesť žiakov k rešpektovaniu kultúrnej rozmanitosti najbližšieho okolia

Témy: Netradičné pohybové športy, Tanečná a štylizovaná chôdza.

Ochrana života a zdravia:

- Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza

Témy: Návuk správneho behu, Pohybové cvičenia zamerané na koncentráciu, Správne držanie tela, Psychomotorické a strečingové cvičenia.

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- Vybudovať u žiakov zmysel pre spoluprácu a zdravú súťaživosť
- Rozvíjať schopnosť pozorovať a vnímať svoje okolie a ľudí, ktorí v ňom žijú
- Rozvíjať schopnosť poznávania a sebazpoznávania
- Vedieť uplatňovať svoje práva, rešpektovať práva iných a názory iných

Témy: Pohybové hry- rešpektovanie dohodnutých pravidiel, Návuk lokomócií- chôdza, beh, skok. Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry.

4. METÓDY A FORMY PRÁCE

vyučovacia hodina, vychádzka, hra

5. UČEBNÉ ZDROJE

ŠVP

6. HODNOTENIE PREDMETU

Predmet je hodnotený známku podľa metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ